

Šmuelis Aba Sniegas

Gimė 1887 spalio 25 d. Rokiškyje. Mirties data ir tiksli palaidojimo vieta nėra žinomos.

Rabinas buvo vienas iškiliausių tarpukario Lietuvos visuomenės veikėjų – Lietuvos kariuomenės žydų kapelionas, aktyvus Lietuvos Nepriklausomybės rėmėjas. Išgyvenęs holokaustą organizavo pirmojo po karo Europoje pilno Talmudo, vadinamo Išgyvenimo Talmudu, leidybą.

Š.A. Sniegas mokėsi žydų pradžios mokykloje, 1913 m. baigė Slabodką ješivą (Vilijampolės) „Kneses Israel“ ješivą (judaizmo dvasinę seminariją). Per pirmąjį pasaulinį karą išvažiavo į Rusiją. Dar mokykliniame amžiuje buvo pastebėti Šmuelio Abos Sniego gabumai, aplinkiniai jį tiesiog vadino išminčiumi arba Izraelio Gaonu. Galimai, aukščiausiojo žydų dvasinio vadovo titulą berniukas pelnė dar ir todėl, kad iš tiesų jo mama Eide Menkina, kaip atskleidė žydų šeimų geneologijos tyrinėtojas Geršonas Taicas, buvo Vilniaus Gaono Elijahu ben Šlomos Zalmano pro pro vaikaitė.

1919 m. Š.A. Sniegas grįžo į tėvynę ir aktyviai įsijungė į Lietuvos žydų ortodoksų bendruomenės veiklą. Dalyvavo pirmame žydų bendruomenių suvažiavime, vadovavo žydų tarybai, Žydų liaudies bankui. Dirbo Rokiškio ješivos vedėju.

1926 m. liepos 1 d. Lietuvos krašto apsaugos ministro įsakymu rabinas Š.A. Sniegas buvo paskirtas kariuomenės kapelionu, rūpintis religiniu karių žydų gyvenimu. Kartu aktyviai bendradarbiavo Lietuvos kariuomenės laikraštyje. Visi stebėjosi jo gražia lietuvių kalba. Amžininkai prisiminė, kad Š.A. Sniegas buvo ryški asmenybė, palaikusi Lietuvos nepriklausomybės idėją. Įvairiose vietose žydų kariams organizuodavo valstybines šventes, rengdavo bendras Peisach vakarienes, kurių metu skaitydavo žydų švenčių istoriją, skatindavo sąžiningai eiti pareigas. Liepsningas kapeliono rabino kalbas įvairių valstybės iškilnių proga minėjo tuomečiai laikraščiai: 1932 m. rugsėjo mėn. minint kunigaikščio Kęstučio 550-ąsias

mirties metines, „Lietuvos aidas“ aprašęs bendras iškilmes, paminėjo Kauno choralinės sinagogos chorą, sugiedojusį tautos himną ir „tam tikrą pritaikytą maldą“, per 1933 m. Vasario 16-osios iškilmes choralinėje sinagogoje Š.A. Sniegas pabrėžęs: „mūsų galimybė bus vien tik vienybė“. XX a. ketvirtojo dešimtmečio antroje pusėje Lietuvos vadovybė labai palankiai atsiliepė apie tarnaujančius kariuomenėje žydus.

Netrukus iš Vokietijos per Europą ėmė risti trečiojo reicho nacių režimo žydų persekiojimo ir naikinimo banga. Iš Vokietijos okupuotų teritorijų žydus ėmėsi gelbėti visos pažangios šalys. 1939 m. spalio pabaigoje Lietuvoje įkurtas žydų pabėgėliais besirūpinantis Registracijos ir išveivijos komitetas, kuriame buvo net du rokiškėnai: buvęs Lietuvos Ministras Pirmininkas kunigas Vladas Mironas ir kariuomenės kapelionas rabinas Š.A. Sniegas. Komitetas, palaikydamas ryšius su Lenkijos žydų federacija Niujorke, ėmėsi registruoti iš Lenkijos teritorijos pabėgusius į Lietuvą žydus, kad padėtų jiems išvykti į kitas šalis ir sušelpėtų besiruošiant kelionei. Tačiau jau 1941 m. nacių kariuomenė įžengė ir į Lietuvą. Miestuose pradėti kurti getai. Visi Kauno žydai iki rugpjūčio vidurio privalėjo persikelti į Vilijampolės priemiestį ir „tvarkingam persikėlimui užtikrinti“ Kauno butų ūkio valdyba kartu su žydų bendruomenės atstovais privalėjo nustatyti persikėlimo sąlygas. Šio komiteto nariu buvo paskirtas ir Š.A. Sniegas, kartu su žmona atsidūręs gete.

Lemtingais žydų tautai metais apie Š.A. Sniego gyvenimą - duomenys labai šykštūs. Žinoma, kad Š.A. Sniegas gete buvo seniūnų tarybos narys, kad žmona holokausto žiaurumų neišgyveno. Taip pat yra duomenų, kad rabiną bandyta gelbėti, jam išrūpinant Salvodoro pilietybės dokumentus. 1944 m. iš Kauno koncentracijos stovyklos rabinas Š.A. Sniegas buvo perkeltas į Dachau koncentracijos stovyklą Bavarijoje (Vokietija). Vokiški šaltiniai pasakojo, kad 1945 m. koncentracijos stovykloje Außenkommando Kaufering I rabinas Š.A. Sniegas slaptai atliko Peisach šventę. 1945 m. balandį Dachau koncentracijos stovyklą užėmus JAV kariuomenei, holokaustą išgyvenę žydai įkūrė „Aquadat Harabanim“ rabinatą, kurio vadovu tapo Š.A. Sniegas. 1946 m. pabaigoje Miunchene pradėjo veikti ortodoksų sinagoga, kurioje galėjo tilpti 400 - 500 žmonių, užteko vietos ir didelei virtuvei košeriniam maistui gaminti. 1946 m. vasarą rabinas Š.A. Sniegas rašė apie poreikį žydų religinės literatūros: „jei kokia knyga atkeliavavo, į ją buvo ištiesta šimtai rankų“. Todėl 2 rabinai jis ir Šmuelis Jacobo Roso ėmėsi ruošti babiloniškojo Talmudo naują leidimą - pirmą pilną Talmudo leidimą, paskelbtą Europoje po Holokausto. Talmudo leidybos išlaidas prisiėmė Amerikos žydų paramos komitetas, JAV armija ir Vokietijos vyriausybė. Buvo planuojama išleisti pilną Talmudo komplektą (19 tomų) 3000 egz tiražu. Išleistas 500 egz. tiražas leidimas. Talmudo, kuris dar buvo vadinamas „Išgyvenimo“ Talmudu, titulinis puslapis iliustruotas piešiniu: spygliuota viela, juosianti lagerio kasdienybės vaizdą, o viršuje Jeruzalės šviesa ir užrašas iš Evangelijos "Iš vergijos į laisvę, iš tamsos į nuostabią šviesą". 1949 m. Talmudo kopijos pirmieji egzemplioriai buvo įteikti JAV armijos Vokietijoje pareigūnui ir kariniam gubernatoriui generolui Luciui Dubignon Clay ir Izraelio prezidentui Chaimui Veizmanui.

Kaip susiklostė tolimesnis žymaus kraštiečio gyvenimas kol kas daugiau patikimų duomenų nėra, kai kurie šaltiniai nurodo, kad 1951 m. pabaigoje Šmuelis Aba Sniegas emigravo į Izraelį.

Apdovanojimai

1928 m. apdovanotas Lietuvos nepriklausomybės 10 -mečio sukaktuvių jubiliejiniu medaliu.
1928 m. apdovanotas Lietuvos Didžiojo Kunigaikščio Gedimino IV-ojo laipsnio ordinu.